

**Aktualizace Dlouhodobého záměru
vzdělávací a vědecké, výzkumné,
vývojové a inovační, umělecké a další
tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol
pro rok 2016**

Dokument „Aktualizace Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol pro rok 2016“ (dále jen „Aktualizace pro rok 2016“) zpracovaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „ministerstvo“) představuje nedílnou součást strategického řízení systému vysokoškolského vzdělávání.

Aktualizace pro rok 2016 vychází ze dvou základních premis:

- I. **Předpoklad přijetí novely zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a následných prováděcích předpisů.** Vzhledem k zásadnímu dopadu předpokládané novely a doplňujících prováděcích předpisů na celý systém vysokého školství, bude hlavním tématem pro ministerstvo koordinace a zajištění vzniku Národního akreditačního úřadu, přechod na nový systém akreditací a další úkoly, které novela ministerstvu ukládá.
- II. **Aktualizace pro rok 2016 vychází současně s Dlouhodobým záměrem vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2016 – 2020 (dále jen „Dlouhodobý záměr“).** Vzhledem k tomu, že předkládaný dokument vznikl souběžně s přípravou Dlouhodobého záměru, je jeho hlavním posláním upřesnění vytýčených prioritních cílů a příprava pro implementaci klíčových opatření. Samotná aktualizace si tedy nenárokují přinést žádné zásadní reformy, vyjma skutečností uvedených v bodě I. Rok 2016 představuje náběhové období pro opatření plánovaná na období 2016 – 2020. Cílem je tedy především vytvořit potřebné vstupní analýzy a započít diskuse a vyjednávání, které zajistí podklady a podporu pro naplňování cílů Dlouhodobého záměru v roce 2020. Proto řada bodů tohoto předběžného návrhu začíná slovy „vyhodnotit“, „zpracovat analýzu“ nebo „zahájit diskusi/jednání“.

Aktualizace pro rok 2016 navazuje na strukturu Dlouhodobého záměru. K jednotlivým prioritním cílům z Dlouhodobého záměru jsou doplněna plánovaná opatření. Vedle rozpracování vybraných opatření v Dlouhodobém záměru v rozsahu plánované implementace na daný rok, obsahuje Aktualizace na rok 2016 soubor podpůrných a doplňkových opatření, které nejsou explicitně vázány na žádný z prioritních cílů, ale jsou žádoucí pro rozvoj českého vysokého školství, popřípadě reagují na dosavadní vývoj implementace a na skutečnosti, které v době jeho tvorby nebyly známy.

Vysoké školy předloží aktualizaci svého dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké nebo další tvůrčí činnosti pro rok 2016 ministerstvu (odboru vysokých škol) do konce října 2015.

Plánovaná opatření pro rok 2016

Hlavní priority ministerstva

1. Implementovat opatření vyplývající z novely zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, zejména opatření v oblasti kvality a akreditací.
2. Efektivně a transparentně implementovat Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání, zhodnotit první výzvy a zahájit realizaci podpořených projektů.

Prioritní cíl 1: Zajišťování kvality

Vysoké školy budou hrát zásadní roli v zajišťování kvality svých činností. Autonomie vysokých škol je úzce spojena se zodpovědností za naplňování hodnot uvedených v Preambuli Dlouhodobého záměru vůči studentům, akademické obci a celé společnosti. Tato zodpovědnost bude realizována skrze silné a kompetentní strategické řízení vysokých škol, efektivní vnitřní mechanismy zajišťování kvality, jasnou profilaci studijních programů, posílenou diverzifikaci jednotlivých vysokých škol a dostupnost spolehlivých a srozumitelných informací pro studenty, uchazeče i veřejnost. Vysoké školy nastaví a budou udržovat vysoké standardy kvality všech svých činností, včetně nároků na kvalitu tvůrčích výstupů a na znalosti, dovednosti a kompetence absolventů studijních programů.

1. Provést zpětnou evaluaci Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol na období 2011-2015. Rok 2016 bude prvním, který umožní kriticky posoudit naplnění stanovených cílů předchozího Dlouhodobého záměru a jeho implementaci v celém období platnosti. Evaluace vyhodnotí zkušenosti a navrhne doporučení pro budoucí Aktualizace Dlouhodobého záměru na období 2016-2020.
2. Realizovat semináře a poskytnout metodickou podporu pro akademické pracovníky zajišťující výuku zaměřenou na využití výsledků učení při pedagogické práci na vysokých školách.
3. Zahájit proces sebe-certifikace (prokázání kompatibility) Národního kvalifikačního rámce pro vysokoškolské vzdělávání vůči zastřešujícímu kvalifikačnímu rámci Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání (QF-EHEA).
4. Provést analýzu studia v doktorských studijních programech hodnotící jeho kvantitativní aspekt (počty přijatých uchazečů, počty absolventů, propustnost, délka studia, finanční výdaje na studenta).

Prioritní cíl 2: Diverzita a dostupnost

Vysoké školy budou nabízet široký a diverzifikovaný přístup ke kvalitnímu vzdělávání. Vzdělávací nabídka vysokých škol bude reflektovat potřeby, zájmy a možnosti široké populace studentů, včetně výjimečně nadaných. Diverzifikované vzdělávání umožní dosažení zřejmě přidané hodnoty pro znalosti, dovednosti a kompetence všech studentů, bez ohledu na jejich sociální a ekonomické zázemí, věk, národnost, předchozí vzdělávací či profesní zkušenost nebo zvláštní potřeby způsobené zdravotními či jinými obtížemi.

1. Navrhnout způsob systematického sledování bariér v přístupu znevýhodněných studentů ke studiu.
2. Zpracovat analýzu míry, vývoje, příčin a důsledků neúspěšného ukončení studií na českých vysokých školách a zahájit diskusi, kde a za jakých podmínek je neúspěšnost problematickým jevem, který je žádoucí omezit.
3. Analyzovat možnosti dosahovat při stávající podobě studia ve studijních programech s formou studia distanční nebo kombinovanou srovnatelné kvality výsledků učení jako při studiu v obdobných studijních programech s prezenční formou studia, možnosti těchto forem studia poskytovat zřejmou přidanou hodnotu znalostem, dovednostem a kompetencím všech studentů, a reflektovat jejich specifickou situaci a potřeby. Součástí analýzy bude i přehled využívaných vzdělávacích metod a prostředků, včetně moderních technologií, a identifikace příkladů dobré praxe.

Prioritní cíl 3: Internacionalizace

Výuka i tvůrčí činnosti vysokých škol budou mít zřetelný mezinárodní charakter. Internacionalizace vysokých škol nezahrnuje jen zapojení do mobilitních programů a krátké výjezdy studentů či omezeného počtu akademických pracovníků. Prostředí na vysokých školách bude mít zřetelný mezinárodní charakter založený na plné integraci přijíždějících studentů a hostujících vyučujících do života akademické obce, intenzivních mezinárodních kontaktech v tvůrčích činnostech a zohledňování světového kontextu a zahraničních zkušeností při přípravě studijních programů.

1. Posílit spolupráci s vysokými školami, Ministerstvem zahraničních věcí a Ministerstvem vnitra v oblasti internacionalizace.
2. Z prostředků příspěvku ze státního rozpočtu na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost (dále jen „příspěvek“) nadále podporovat studijní, výzkumné i profesní mobility studentů a pracovníků vysokých škol.
3. Zlepšit dostupnost informací o českých vysokých školách pro zahraniční instituce i jednotlivce.

Prioritní cíl 4: Relevance

Vysoké školy budou ve své činnosti reflektovat aktuální společenský vývoj, nejnovější vědecké poznatky a potřeby partnerů. Vysoké školy budou v těsném a oboustranně otevřeném kontaktu s partnery na lokální, národní i mezinárodní úrovni, s absolventy, zaměstnavateli, vědeckými a akademickými institucemi i s neziskovým sektorem a veřejnou správou.

1. Jednat s Ministerstvem práce a sociálních věcí o sběru informací v oblasti nezaměstnanosti a o možnosti propojení resortních databází. Výsledkem propojení by měla být spolehlivější a podrobnější data o uplatnění absolventů vysokých škol.
2. Vytvořit přehled šetření mezi absolventy a hodnocení jejich uplatnitelnosti realizovaných na úrovni vysokých škol, fakult a oborů. Současně s předchozím bodem budou sbírány informace o šetřeních realizovaných vysokými školami, za účelem detekce příkladů dobré praxe.

3. Podporovat užší spolupráci vysokých škol s podniky, zejm. prostřednictvím finančních prostředků z Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání.

Prioritní cíl 5: Kvalitní a relevantní výzkum, vývoj a inovace

Výsledky výzkumu a vývoje na vysokých školách budou mezinárodně relevantní a efektivně přenášeny do aplikační sféry. Výzkumná činnost vysokých škol bude hodnocena způsobem odrážejícím jak kvalitu a relevanci jejích výsledků, tak i její řízení, strategický rozvoj a míru internacionalizace. Bude zajištěna udržitelnost i efektivita využití výzkumných kapacit. Špičková pracoviště na vysokých školách budou ve velké míře zapojena do makro-regionálních, panevropských i globálních projektů a budou úspěšná v získávání prestižních mezinárodních grantů.

1. Zvýšit intenzitu a počet účastí v projektech rámcového programu EU pro výzkum a inovace Horizont 2020 (2014 – 2020) a jeho individuálních implementačních schématech a programu Evropského společenství pro atomovou energii pro výzkum a odbornou přípravu (2014 – 2018). Aktivně se podílet na činnostech tzv. odborných tematických skupin delegátů ČR do věcně-tematických konfigurací programových výborů rámcového programu Horizont 2020 a programu EURATOM.
2. Zapojovat se do činností Plánovací komise Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání a účastnit se konzultací k věcně-tematickému zaměření výzev plánovaných na rok 2016.
3. Pokračovat v realizaci Národních programů udržitelnosti I a II podporujících dlouhodobě udržitelný rozvoj kapacit pro provádění výzkumu, vývoje a inovací vybudovaných za výrazné finanční spoluúčasti Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF) v letech 2007 – 2015.

Prioritní cíl 6: Rozhodování založené na datech

Řízení vysokoškolské politiky i samotných vysokých škol bude koncepční, transparentní a založené na datech. Ministerstvo bude hrát nezpochybnitelnou úlohu ve směřování rozvoje celého systému vysokého školství a bude disponovat dostatečnými kapacitami pro analytickou a koncepční práci. Pro Ministerstvo, vysoké školy a další aktéry budou dostupné kvalitní, spolehlivé a systematicky využívané zdroje dat poskytující dostatek informací o vysokém školství.

1. Realizovat šetření EUROSTUDENT VI na národní úrovni.
2. Upravit osnovu výroční zprávy o činnosti a výroční zprávy o hospodaření vysoké školy tak, aby odpovídala struktuře Dlouhodobého záměru 2016-2020.
3. Provést revizi realizovaných sběrů dat, šetření a dalších dostupných statistických dat na národní i mezinárodní úrovni a zavést systém jejich zveřejnění, popř. sdílení s vysokými školami.

Prioritní cíl 7: Efektivní financování

Financování vysokých škol bude stabilní, transparentní a efektivní. Celkový objem veřejných výdajů na vysoké školství nebude klesat. Mechanismy výpočtu příspěvků budou transparentní, spravedlivé, předvídatelné v několikaletém horizontu a budou podporovat zvyšování kvality činností a diverzifikaci vysokých škol.

1. Vyhodnotit schopnost dosavadního systému financování podporovat kvalitu činností na různých typech vysokých škol.

2. Navrhnout a projednat s orgány reprezentace vysokých škol způsob zohlednění profilu studijních programů v mechanismech financování veřejných vysokých škol.
3. Zahájit reformy systému financování veřejných vysokých škol směřující k jeho transparentnosti a dlouhodobé udržitelnosti a předvídatelnosti.

Podpůrná a doprovodná opatření

1. Zprovoznit registr řízení o žádostech o uznání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace.
2. Upravit dosavadní registr docentů a profesorů zaměstnaných na veřejných a soukromých vysokých školách. Bude rozšířen o sběr mimořádných profesorů a rozšířen okruh uživatelů.
3. Zpřístupnit registr vysokých škol a uskutečňovaných studijních programů.
4. Uspořádat semináře pro zástupce vysokých škol ke změnám legislativy v oblasti vysokého školství a poskytovat jim metodickou pomoc při přípravě vnitřních předpisů.

V Praze dne 10. dubna 2015

PhDr. Marcel Chládek, MBA
ministr školství, mládeže a tělovýchovy